

Att vilja men inte kunna

- om föräldraskap, alkohol och kognition

Bo Blåvarg, enhetschef, leg psykolog, Ersta Vändpunkten

Ersta diakoni

En tillräcklig förälder

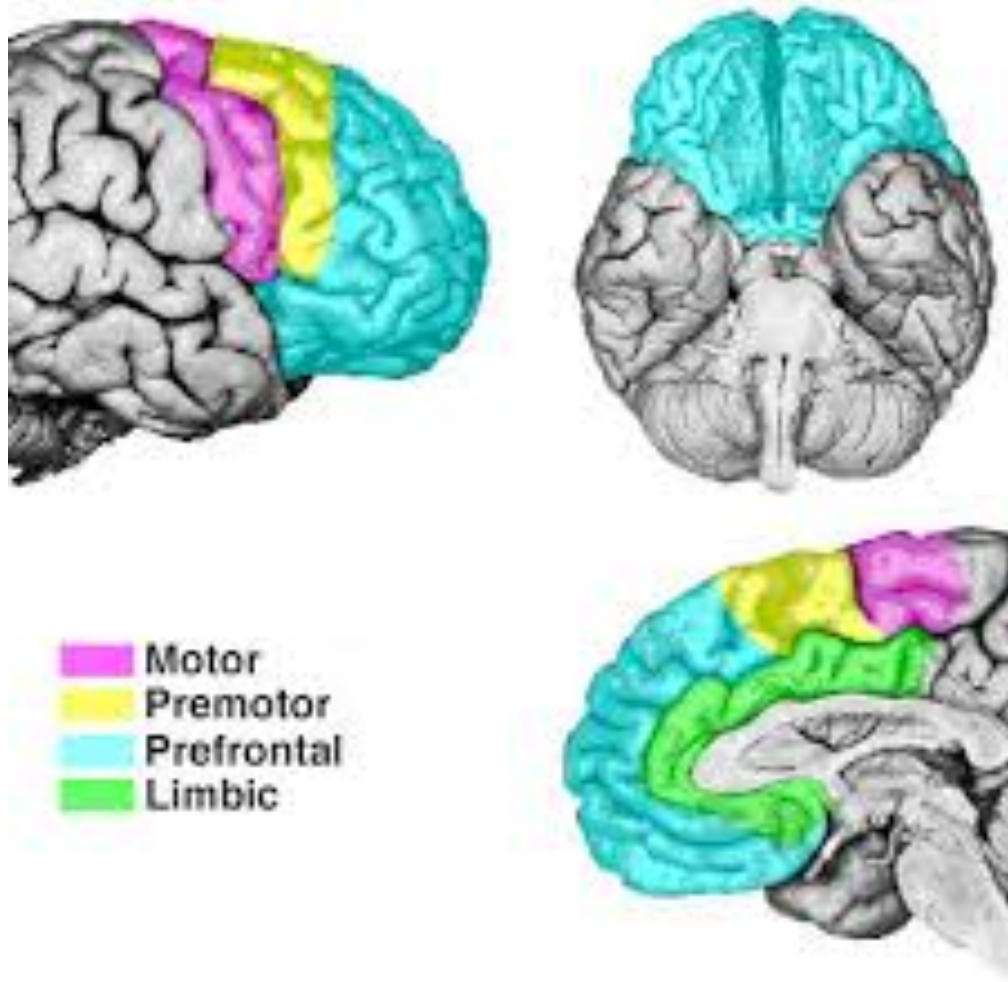
- Skydd –säkerhet
- Kunna förstå barnets behov
- Sätta sig in i barnets situation
- Bekräfta och spegla barnet emotionellt
- Vara förutsägbar och pålitlig
- Fungera som rollmodell
- Kunna kommunicera egna känslor och tankar
- Vara i relation till barnet

Främre delen av frontalloben

Prefrontala cortex

Nedsatt minnesfunktion

- Svårt komma ihåg vad som hänt och sagts.
- Svårt att komma ihåg vad ska göras, prospektivt.

Nedsatt minnesfunktion

- Svårt komma ihåg vad som hänt och sagts.
- Svårt att komma ihåg vad ska göras, prospektivt.

- Så när barnet säger:

”Du kommer aldrig ihåg vad du sagt eller lovat”

så är det helt rätt. En berusad mamma eller pappa har en nedsatt förmåga att minnas, att lära in.

Perceptuell funktionsnedsättning:

- Kan inte via en annan människas ansiktsuttryck läsa av och förstå hennes känslor eller sinnestillstånd.

Perceptuell funktionsnedsättning:

- Kan inte via en människas ansiktsuttryck läsa av och förstå hennes känslor eller sinnestillstånd.
- Så när barnet säger:
”Min pappa/mamma ser mig inte”
så är det helt riktigt. Det kan han eller hon inte göra på grund av sin nedsättning.

Nedsatt mental flexibilitet

- Har svårt med perspektivbyte och kan inte sätta sig in i en annan människas situation.

Nedsatt mental flexibilitet

- Har svårt med perspektivbyte, kan inte sätta sig in i en annan människas situation.

- Så när barnet säger:

”Du förstår mig inte”

så har det helt rätt. Det kan en berusad förälder inte göra. Den nedsatta flexibiliteten minskar förmågan till empati och att känna vad en annan människa känner.

Nedsatt impuls kontroll

- Svårt att hejda aggressiva impulser.

Nedsatt impuls kontroll

- Svårt att hejda aggressiva impulser.
- Så när barnet säger
”Jag är rädd för mamma eller pappa”
så är det helt riktigt. Och barnet har också anledning
att vara rädd rent statistiskt.

Nedsatt social kognition

- Kan inte läsa av sociala signaler och sätta in dem i ett sammanhang. Misstolkar ofta signaler som aggressiva.

Nedsatt social kognition

- Kan inte läsa av sociala signaler och sätta in dem i ett sammanhang. Misstolkar oftare signaler som aggressiva.
- Så när barnet säger :
”Jag menade inte så, du förstår inte”
så har det helt rätt. En berusad mamma eller pappa har en nedsatt social kognition och misstolkar barnets beteende.

Nedsatt förmåga till uppmärksamhet

- Kan inte upptäcka nya stimuli och har en begränsad förmåga att behålla vaksamheten (vigilans).

Nedsatt förmåga till uppmärksamhet

- Kan inte upptäcka nya stimuli och har en begränsad förmåga att hålla uppmärksamheten igång (vigilans)
- Så när barnet säger:
”Jag känner mig inte trygg”
så har det helt rätt. En berusad mamma eller pappa har mycket svårare att upptäcka vad som händer med barnet, och att hjälpa när det behövs.

Nedsatt förmåga till självreflektion, korrigering.

- Kan inte själv se vad han/hon gör och inte korrigera och ändra sitt beteende.

Nedsatt förmåga till självreflektion, korrigering.

- Kan inte själv se vad han/hon gör och inte korrigera och ändra sitt beteende.
- Så när barnet säger:
”Varför gör du så igen, jag har ju sagt att jag inte vill?”
så är frågan helt berättigad. En berusad mamma eller pappa kan inte se och reflektera över sitt eget beteende och inte ändra på det.

Nedsatt planerings- och organisationsförmåga

- Har svårt att planera, lägga upp en sekvens av handlingar i flera steg, vara konsekvent. Har svårt att följa en planering.

Nedsatt planerings- och organisationsförmåga

- Har svårt att planera, lägga upp handlingar i flera steg, vara konsekvent. Har svårt att följa en planering.
- Så när barnet säger:
”Jag vet aldrig hur det kommer bli, det är hur som helst. Det går aldrig veta vad som ska hända”
så är det helt rätt. En berusad pappa eller mamma kan inte planera och följa en plan.

Samma symtom för alla

- De kognitiva funktionsnedsättningarna är ett resultat av alkoholberusning och alkoholberoende, inte av personlighet eller läggning. Men vi kan vara olika känsliga för alkohol.

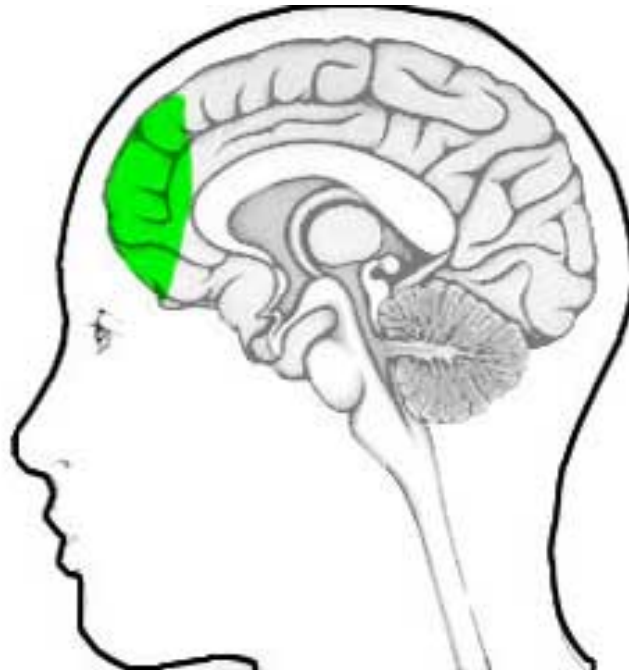
Kognitiva nedsättningar vid alkoholberusning

- Nedsatt minnesfunktion
- Nedsatt förmåga till uppmärksamhet
- Perceptuell funktionsnedsättning
- Nedsatt impuls kontroll
- Nedsatt social kognition
- Nedsatt förmåga till självreflektion, korrigering
- Nedsatt planerings- och organisationsförmåga
- Nedsatt omdöme

Akuta konsekvenser för barnet

- 19 gånger högre risk för våld i familjen
- 32 gånger högre risk för självmordsförsök av föräldrar
- 3 gånger högre risk för sexuella övergrepp
- 9 gånger högre risk att misslyckas i skolan
- 4 gånger högre risk att få egen psykiatrisk diagnos
- 4-6 högre risk att drabbas av eget missbruk
- Ökad risk för olyckor och minskad säkerhet
- Social isolering och låg självkänsla

Om vi saknar en del av hjärnan

är det svårare att vara förälder

En missbrukande förälder kan inte bedöma sin förmåga

- Den som har ett pågående alkoholmissbruk kan inte själv göra en pålitlig bedömning av sin förmåga att vara förälder, eller av sin kognitiva förmåga.

Skilja på sjukdom och person

- En människa som blir sjuk är inte en dålig människa eller en bra människa, utan bara en människa med en sjukdom. En beroendesjukdom är en sjukdom drabbar hjärnan.

Inte ett uttryck för ett syfte

- En kognitiv nedsättning är bara ett uttryck för den kognitiva nedsättningen, inte för en personlighet, ett personligt övervägande eller val.

Skilja på kärlek och förmåga

- De allra flesta av oss älskar våra barn och vill dem det bästa i livet. Det fortsätter vi med även om en sjukdom hindrar oss i vår förmåga att vara föräldrar.

Ersta Vändpunkten

- en mottagning för anhöriga till missbrukare och beroendesjuka

www.erstavandpunkten.se

Telefon: 08-714 62 16

Ersta diakoni